

HALÁSZ TAMÁS

Közös porond

■ CARMINA BURANA; BOLERO; MARIO ÉS A VARÁZSLÓ ■

Debrecenben valami készül. Két táncjáték premierjét is tartalmazó, különös triptichon mutatta a tavaszon: a színház vezetésének komoly tervei vannak a balettkarral, amely eddig tánckarként lépett fel zenés produkciókban. A Keveházi Gábor jegyezte *Carmina Burana*, William Fomin *Bolerója* és a majd' másfél évtizede nagy sikerrel bemutatott kortárs opera, Vajda János–Bókkon Gábor e helyre adaptált *Mario és a varázslója*, e különös és különös módon kötött csokor „főszereplője” nem más, mint az éppen csak megalakult Debreceni Balett. A színházhoz csábított, meglehetősen vegyes képességet-képzettséget mutató tizenhat táncos (a tagok listáján zömmel magyar és román nevekkkel találkozunk) immár egy újdonsült, hamarosan újabb, fiatal tagokkal bővülő vidéki táncegyüttes művésze. Ez pedig rendkívül örömteli hír.

A társulat bemutatkozó produkciója, a két vadonatúj koreográfiából és egy izgalmas magyar kortárs operából álló, különös, öszvér este megoldatlansága ellenére figyelemre méltó. A sorrend, amelyben a három elem a közönség elé került, némiképp vitatható: hogy kinek az ötlete volt, nem derül ki. Olvassuk ugyan a színlapon Keveházi és Fomin nevét, akárcsak a Vajda-opera rendezőjét, Tóth Jánosét, ám nem tudjuk meg, ki szerkesztette meglehetősen egységbe ezt a három, egymástól végeredményben nem gyökeresen különböző alkotást.

Az előadás tere mindvégig azonos. A feltároló függöny mögött nézőtér-pandan: székeken a Debreceni Filharmonikus Zenekar művészei foglalnak helyet. A *Carmina Burana* során kétoldalt, a zenészek előtt a változatosan térbe helyezett, fényes jelmezbe bújtatott női kórust és a szolistákat látjuk, legtávolabb pedig, a szín hátának támaszkodó karzaton a férfi énekesek állnak. E többrétű karéj, ha úgy tetszik, középkori színházmodell keretezi a táncjátékok, illetve az opera előadói által használt – gyakran szűkösnek bizonyuló – színpadrészt.

Keveházi *Carmina Burana*-ja hosszas, mint az eredeti kantáta. A zenemű szépen szólal meg (eltekinthető néhány disszonáns pillanattól, amelyek képesek agyoncsapni a környező percek szépségét), a táncjáték viszont merő rutin: rutinos, izgalmasban szűkölködő koreográfiát pedig csak a legnagyobbak képesek izgalmasan előadni. Erről azonban itt nem beszélhetünk. Gyarmathy Ágnes díszlet- és jelmeztervező cirkuszi manézsbá álmodta Orff hátraborgató remekművét, a táncosokat pedig bohócoknak öltöztette, vagyis tetszősen puritán terébe riasztó jelmezekbe bújtatott figurákat helyezett. A harsány, szemet bántóan ízléstelen ruhák, pamutfonál és hajimitáló parókák mellett többeken viszont láthatjuk nyomasztó szilveszteri tömegjelenetek és szórólapp-osztogató cégpromóciók pár száz forintos, metálfényű karneváli műhaját. Keveházi koreográfiája végtelen hosszan szorong a kicsi térben: a mozdulatok ugyanis ismertek, a gesztusok bármily tetszősek is, átlátszóak és súlytalanok maradnak. Egy jelmez ráapplicált gyöngysorai minden mozdulatra belesörömpölnek Orff zenéjébe. Látunk lapos bohócszerelmet, bohócviadalt, bohóbarátságot. A középkori, latin nyelvű vándordíákversekre született, huszonegy poémát tartalmazó, szcenikus kantáta itt pierrot-k és pierrette-ek szimbolikus-sekélyes játéka.

A *Carmina Burana*-ban haloványnak, szedett-vedettnek látszó társulat William Fomin *Bolerójában* szinte felismerhetetlen, ám egyáltalán nem azért, mert művészeit bohócdresszek helyett sokkal jobban sikerült pántos fekete jelmezekben, könnyű, lángszínű túllendőkben és fácán- meg kakastollas fővegekben látjuk viszont. Keveházi, az elismert és megbecsült pedagógus nem tudta kihozni a Debreceni Balettből mindazt, amit Fominnak sikerült. Az utóbbi *Bolerója* ugyanis korrekt, tisztességes, emlékezetes, bár nem hibátlan munka. A bejárat-osan szolistára (ágyékkötős fiatal férfi táncosra) – majd hozzá szegődő társnőjére –, illetve karra osztott előadás, a lángkakasoknak ez az örvénylő tánca lendületével ragad meg. A kissé túldíszített, túloltöztetett táncosok (egyikük az uszályát is elveszíti, amely balesetveszély-forrásként hever a szín közepén, míg valakinek sikerül egy improvizált mozdulattal kirántani onnan) láthatóan élvezik ezt a szépen felépített, a szűk térrel, a tudásbéli különbségekkel ügyesen bánó előadást. Fomin férfi szolistája, a raveli csodazenéhez méltó, sugárzó központi alakja, Koncz Lóránt érzékeny, pátosz nélkül is fel-emelő játékot nyújt, akárcsak partnere, Laczó Zsuzsa. A férfi főszereplő entrée-ja igazán emlékezetes: a táncos hatalmas tükörgömb fölkébe embriópózba összehúzóva kucorog a lobogó forgatag közepén. Fomin lelkiismeretesen, érzékenyen felépített koreográfiája, táncosainak értő odaadása szép nyitányul szolgál az újonnan született társulat számára.

Máté András felvétele

Bolero

Az estet lezáró rövid opera feszült izgalma, a kiváló énekes-színészek (és a sorakban a *Carmina Burana* jelmezeiben feltűnő táncosok) sokoldalú munkája pedig az előadás címszerepét virtuózul, nagy gyakorlattal alakító Tóth Jánost dicséri, aki egyben a produkció rendezője is.

CARL ORFF: CARMINA BURANA (Csokonai Színház, Debrecen)

DÍSZLET-JELMEZ: Gyarmathy Ágnes. **DRAMATURG:** Tőreki Attila. **RENDEZŐASSZISZTENS:** Iványi Csilla. **RENDEZŐ-KOREOGRÁFUS:** Keveházi Gábor. **VEZÉNYEL:** Kaposi Gergely, Lovas Gabriella.

SZEREPLŐK: Hruby Edit/Prohászka Ildikó, Vadász Zsolt/Böjte Sándor, Wagner Lajos/Kocsis László, Nagy Írisz m. v./Laczó Zsuzsa, Koncz Lóránt, Bán Sándor, Szalai Judit/Bogdán Petronella.

MAURICE RAVEL: BOLERO

RENDEZŐ-KOREOGRÁFUS: William Fomin. **VEZÉNYEL:** Kaposi Gergely, Somos Csaba.

SZEREPLŐK: Koncz Lóránt/Paloczky Gyula Leonárd, Laczó Zsuzsa/Szalay Judit/Kun Noémi.

VAJDA JÁNOS–BÓKKON GÁBOR: MARIO ÉS A VARÁZSLÓ

RENDEZŐ: Tóth János. **VEZÉNYEL:** Kaposi Gergely, Somos Csaba.

SZEREPLŐK: Tóth János m. v./Ürmössy Imre, Bódi Marianna/Hegyes Gabriella, Wagner Lajos/Kocsis László, Vadász Zsolt/Böjte Sándor, Hajdú Péter/Juhász Árpád. Közreműködik a Debreceni Filharmonikus Zenekar, a Csokonai Színház ének-kara és a Debreceni Balett.